

Volba na celý život

Reflexe skautského slibu, zákona a principů

Práce pro OČK
2017

Lenka Gallusová - Lenka
1. oddíl Heřmánek Velká Polom
Středisko Zvon Opava

Úvod

Jednou skautem, navždy skautem. Už je to několik let, co jsem skládala skautský slib: „Slibuji na svou čest, jak dovedu nejlépe: sloužit nejvyšší Pravdě a Lásce věrně v každé době, plnit povinnosti vlastní a zachovávat zákony skautské, duší i tělem být připravena pomáhat vlasti i bližním. K tomu mi dopomáhej Bůh.“ Tento slib neslibujeme jen pro ten jeden slavnostní okamžik, pro jeden tábor, pro pár let ve skautském oddíle, ale na celý život. A to už je nějaký závazek.

Letos jsem připravovala na sliby budoucí (nyní již nynější) skautky. A to, jak jsem s nimi procházela jednotlivé skautské zákony, slib, principy, bylo nakonec takovou obnovou skautského slibu pro mě. Než jsem jednotlivé body probírala s holkami, musela jsem se nad nimi zamyslet sama. A myslím, že bych to měla dělat častěji. Je snadné si myslet, že když žiji podle svého svědomí, snažím se dělat jen to, co je dobré, že jsem díky tomu dobrou skautkou, člověkem. Až když jsem se nad jednotlivými skautskými zásadami zamyslela hlouběji, zjistila jsem, kolik věcí bych mohla zlepšit. Že nyní vidím některé věci úplně jinak jak dříve, že je pro mě nyní aktuální něco, co jsem dříve nepovažovala za podstatné nebo čeho jsem si vůbec nevšimla...

Reflexe ideových základů skautingu

A o čem vlastně ta skautská idea je? Skautský slib? Skautský zákon? Skautské principy? Teď bych se chtěla zamyslet nad těmito skautskými pojmy, co si pod nimi představuji, co pro mě znamenají.

Skautský zákon

Tak tedy – skautský zákon. Skautka je pravdomluvná, věrná a oddaná, prospěšná a pomáhá jiným, přítelkyní všech lidí dobré vůle a sestrou každé skautky, zdvořilá, ochránkyní přírody a cenných výtvorů lidských, poslušná rodičů, představených a vůdců, veselá myslí, hospodárná, čistá v myšlení, slovech i skutcích. Deset bodů vyjadřujících základní hodnoty, na kterých je skauting založen. Chvilí se pozastavím nad každým z nich.

Být pravdomluvný nebo jinak řečeno být pravdivý. Pokud bych nebyla pravdivá, nemohli by mi druzí věřit, nemohli by se na mě spolehnout. Být pravdivý znamená pravdivě žít. Žít pravdivě může jen ten, jehož myšlení, slova i skutky jsou v souladu s jeho přesvědčením a svědomím. Je důležité hledat skutečnou pravdu, ne každý svůj názor prohlásit za pravdu. Samozřejmě se může stát, že mnou poznaná pravda není správná, že se v nějakém svém názoru pletu, ale měli bychom se snažit zdokonalovat se v poznání toho, co je dobré, v poznání skutečné pravdy, je třeba posilovat naše svědomí. Čím více pohledů, názorů na určitou věc získám, tím si můžu vytvořit objektivnější vlastní názor a nenechám se tak ovlivnit nějakým špatným názorem ostatních. Nechme si poradit od druhých, ale rozhodněme se podle svého nejlepšího svědomí. Omyl z nevědomosti není lží, ale je třeba chtít poznat pravdu. Je třeba být pravdivý sám před sebou, nenalhávat si sám sobě něco, jen proto, že by si tak člověk ulehčil cestu, že by to tak chtěl, nedělat ze sebe někoho, kým nejsem. Není dobré v tomto dělat ani malé ústupky. Je totiž lehké dopouštět se malých lží, podvádět, mávnout rukou nad malým ústupkem, ale malé ústupky mohou vést k větším ústupkům až k velkým lžím. Jistěže někdy nelze říct pravdu (slib mlčenlivosti, zradilo by to někoho), ale ani tehdy nemusím vyloženě lhát, mohu přiznat, že to prostě nemůžu říct. Pravdomluvnost musí být taktní. Někdy je lepší mlčet, než sdělit vše otevřeně do očí. Když už chci upřímně někomu něco říct, stojí za to zvážit svá slova vzhledem k situaci, ať zbytečně toho druhého nezraním.

Toto je podle mě nejlépe vystiženo slovy, že pravda bez lásky je krutost. Buďme pravdiví a buďme odpovědní k sobě i druhým.

Být věrný a oddaný. Co to znamená? Že se mi dá věřit, že nezklamu, že se dá spolehnout na to, co řeknu, že dodržím, co slíbím. Že jsem tomu, co slíbím oddaný, že vydržím a nevzdám to, i když to vzdají ostatní, i když je to nepříjemné, náročné. Že pokud se mi nepodaří dostát svých závazků napoprvé, tak to nevzdám a zkusím to znovu. Na druhou stranu oddaností není splnit vše, co je po mě žádáno, zvláště pokud by to bylo špatné. A nyní pár příkladů věrnosti, oddanosti. Věrný bych měl být v přátelství. To znamená, že zůstanu přítelem, i když se ostatní k dotyčnému otočí zády, i když nebude úspěšný, i když nebude v něčem vynikat. Že zůstanu přítelem, i když si myslím, že dotyčný udělal něco špatně, že ho neodsoudím, ale budu se ho snažit pochopit, upřímně mu řeknu, co je špatně a nabídnu mu pomoc, že mu když to bude třeba odpustím. Že zůstanu přítelem, i když budu mít málo času, že si na přítele aspoň chvíli zkusím najít, a to zvláště tehdy, když to bude potřebovat. Dále bych měl být věrný v partnerství, v době „chození“. Chození je taková doba partnerství na zkoušku, kdy máme poznat, zda se k nám dotyčný hodí, zda spolu zvládneme jít životem. Jistěže se může stát, že zjistíme, že se k sobě nehodíme a tehdy je správné se rozejít. Ale nemělo by to být jen období nerozvážného zkoušení, střídání partnerů, strachu přijmout závazek, vzdání se vztahu, když přijdou těžkosti. A pokud poznám, že tento partner je ten pravý, je čas potvrdit to manželským slibem, přijat plnou odpovědnost za toho druhého. A věrnost v manželství. Tady bychom už neměli pomýšlet na cestu zpět, na rozejití se, ale společně nést všechny překážky, pracovat na společném vztahu. A když přijdou děti, je o to víc důležitá věrnost v rodině, pevné vztahy, jistota zázemí, ve kterém budou vyrůstat. Děti by měly být věrné svým rodičům, ať už v dětství tím, že je budou poslouchat, tak v pozdějším věku, ve stáří rodičů tím, že jim budou nápomocny. Ale celkově je třeba být věrný všem lidem, všem závazkům a slibům. Ať už ve škole, v práci. Je třeba dokončit zadanou práci, neodkládat práci na později, nevymlouvat se, proč ji nemohu dokončit. Je třeba dostavit se na slíbenou schůzku, i když se mi naskytne lepší, lákavější program. A hlavně je třeba být věrný svým životním cílům, smyslu svého života, víře. Být věrný svému přesvědčení, poznanému dobru, nejvyšší Pravdě a Lásce.

Skaut je prospěšný a pomáhá jiným. Denně alespoň jeden dobrý skutek. Dělam něco pro druhé, aniž by to byla moje povinnost, bez požádání, bez nároku na odměnu, bez myšlenky na zviditelnění se? Nemusí se jednat o velké skutky, často stačí si jen na někoho najít čas, vyslechnout ho, vcítit se do jeho potřeb, problémů. Často jde o to přemoci vlastní lenost, odložit vlastní zábavu a udělat něco navíc, něco co se mi nechce, něco co není až tak příjemné. Obětovat něco ze sebe pro potěšení druhých. Prospěšní můžeme být i ve škole, v zaměstnání, jen je třeba se svému povolání věnovat naplno. Pomáhat bychom měli i ostatním, zvláště svěřeným dětem s objasňováním skautských ideálů, nejvyššího Dobra, a to nejen slovem, ale být jim sami dobrým příkladem. Myslím, že příležitostí pomáhat je hodně, stačí se jen rozhlédnout kolem sebe a v pomáhání, konání dobrých skutků se zdokonalovat.

Být přítelem všech lidí dobré vůle a bratrem každého skauta. Být přítelem všech lidí bez rozdílu a také se k nim tak chovat. Je to „omezeno“ dobrou vůlí, ale v původním znění bratr lord Robert Baden-Powell uváděl jen být přítelem všech lidí. Znamená to tedy být přátelský k někomu, kdo takový není? Je třeba hledat v každém jeho lepší stránky, „nezaškatulkovat“ ostatní jednou provždy bez šance na změnu k lepšímu. A pokud to nejde, nemusíme být nutně blízkými přáteli, ale snažme se předcházet sporům, konfliktům. Na druhou stranu je třeba mít otevřené oči a vidět ty, kteří mě jako přítele potřebují. Být přítelem znamená být někým blízkým, na koho se může ten druhý spolehnout, pro koho tu budu v jakékoliv nepříjemnosti. A být bratrem je ještě něco víc. Ve skautu jsme jedna velká rodina, věříme ve stejné hodnoty, ideály, což je velké spojenectví. Bratři jsou si připraveni kdykoliv navzájem pomáhat, být nasazení pro dobrou věc.

Zdvořilost. Zdravit. Chovat se slušně. Nemluvit sprostě. Nepomlouvat. Ale nejde jen o toto, zdvořilost souvisí s úctou a respektem k člověku. Patří sem respekt k nadřízeným, úcta k lidem a k životu všeobecně v jakékoliv podobě. Patří sem i trpělivé vyslechnutí druhého, respektování jiného názoru, trpělivá pomoc. Zdvořilý nejsem, pokud udělám něco jen proto, že je to moje povinnost, ale tehdy, když to udělat chci. Můžu být buď zdvořilý, nebo nezdvořilý, ale zdvořilost může obohatit i mě, rozvíjet ve mně lepšího člověka. Nezdvořilost bude dobro ve mně spíše potlačovat.

Skaut je ochráncem přírody a cenných výtvorů lidských. Příroda. Domov mnoha živočichů a rostlin, ale také náš domov. Přírodu je třeba chránit, aby se udržela v původní nejčistší podobě. Je třeba chránit i všechny živočichy, kteří do přírody patří. Mezi ochranu přírody patří i maličkosti jako poctivé třídění odpadu, využití hromadné dopravy místo jízdy autem, uklizení nepořádku na ulici, v lese. A takových příkladů by mohlo být více. Hlavně je však třeba chránit život jako takový, lidský život ve všech jeho fázích. Ať už se jedná o počatý život anebo člověka v závěru života. Jistěže se na toto téma dá dívat z různých pohledů, může se zdát, že je správné povolit ukončení těhotenství při postižení plodu, při ohrožení života matky. Určitě je těžké přijmout postižené dítě, přehodnotit své životní plány, ale člověk by se měl vypořádat se všemi obtížemi. A závěr života? Povolení eutanazie? Může člověk rozhodovat o ukončení života? Na druhou stranu zase nejsem pro umělé udržování života. Bylo nám dáno mnoho prostředků, jak udržet člověka při životě na různých přístrojích, podpůrných lécích, ale pokud není naděje na zlepšení, je podle mě správné léčbu ukončit a nechat člověka přirozeně zemřít. Dále sem určitě patří péče o své zdraví, zdravý životní styl, nezneužívání alkoholu, drog. A co se týče cenných výtvorů lidských? Člověk vytvořil plno užitečných věcí, které je třeba chránit. A chránit lidské výtvořby bychom měli i proto, že je to něčí práce a určitě bychom taky nechtěli, aby někdo ničil naši práci. Rovněž bychom neměli shazovat něčí práci jen proto, že my v ní nevidíme smysl. A pak je tady umění, jehož krásu můžeme vnímat, jež nás může rozvíjet. Příroda i umění nám může ukazovat krásu světa, stvoření.

Poslušnost. V rámci společného soužití je třeba žít v určitém řádu, který obnáší plnění pravidel. Pokud by se tato pravidla neplnila, nemohlo by soužití klapat. Nemůžeme žít na úkor druhých, svoboda jednoho je vždy nějak omezována svobodou někoho jiného. Je sobecké dělat jen to, co chceme sami, bez ohledu na ostatní. Kdyby naše chování nemělo určité hranice, mohlo by poškozovat druhé, ubližovat jim. Je třeba nastolit určitou rovnováhu, určit pravidla, která budou ke prospěchu celé společnosti. Vždy musí být někdo, kdo rozkazuje a někdo, kdo poslouchá. Je třeba poslouchat příkazy, plnit je, jak nejlépe dovedeme a v čase, který je nám k tomu dán, aby mohl být celkový cíl splněn. Je třeba poslouchat své rodiče, oni to s námi myslí dobře a svými radami nám chtějí předat své zkušenosti, ulehčit cestu, ať se poučíme z toho, co se třeba nepovedlo jim. Je třeba naslouchat svým přátelům, kteří jsou k nám upřímní a chtějí nám pomoci. Je třeba respektovat své nadřízené, plnit poctivě své pracovní povinnosti. Na druhou stranu nikdo po nás nechce, ať slepě plníme všechny rozkazy vždy, všude, za všech okolností. Být poslušný znamená, být těmto radám, příkazům otevřen a dle své vůle, rozumu se jimi pak řídit. Pokud by byl rozkaz proti našemu svědomí, je třeba se řídit jím a rozkaz neuposlechnout. Někdy se dostaneme do role, kdy dáváme rozkazy my a tehdy je třeba dbát na to, aby byl náš rozkaz účelný, srozumitelný, splnitelný. Je důležité, aby naše rozkazy měly smysl. A závěrem chci říct, že poslušní máme být hlavně svým hodnotám, svému přesvědčení, své víře.

Být veselý myslí. S úsměvem jde všechno lépe. Práce, škola, přátelství. Je třeba mít optimistický přístup k životu, i když vnější okolnosti jsou nepříznivé. Je třeba zůstat radostný, i když přicházejí obtíže. Je důležité umět rozesmát, povzbudit v těžké situaci. Když je člověk vyčerpaný, nešťastný, nemusí se vždy nuceně smát, být veselý, klidně přiznejme, že je nám těžko, ale neširme kolem sebe špatnou náladu. Taktéž se zbytečně nezabývejme věcmi, které

nemůžeme změnit, vyřešit, nekazme si život podezíravostí, nenávisť, nenechme se zdeptat nepřízní podmínek, nezdary své práce. Nepropadejme depresím, ale snažme se špatné situace překonat. Vždyť většinou i na tom špatném lze nalézt něco dobrého. Skutečná radost vychází zevnitř. Budujme proto svůj duchovní život, z něhož pak můžeme čerpat energii. Hledejme podněty, které nám pomohou udržet veselou mysl, dělejme věci, které máme rádi, věnujme se svým koníčkům. A pak rozdávejme radost kolem sebe. Jak potěší, když se na mě někdo na ulici, v obchodě, v autobuse či kdekoliv jinde usměje. A třeba se pak zase já usměji na někoho dalšího a úsměv, radost se tak bude šířit dál. Zároveň je ale nutné vědět, že i legrace, vtip má své hranice. Že špatně volená slova, ironie mohou ublížit. Že příliš uvolněná zábava může přebít smysl činnosti, může zraňovat. I tady je třeba jednat s rozvahou, s ohledem na ostatní.

Skaut je hospodárny. Neutrácí zbytečně, šetří věci, ale i přírodu. Pokud může, věci spíš opraví, než je vyhodí. Nekupuje si věci podle posledních trendů, ale kupuje to, co potřebuje. Neplýtvá s jídlem, s vodou. Ohleduplně nakládá s tím, co je mu svěřeno, vypůjčeno. A nejen to. Hospodaří i s časem, silami, zdravím, starostmi svými i jiných. Čas se dá využít k různým činnostem. Záleží na nás, k čemu jej využijeme, čemu dáme přednost, které hodnoty, věci jsou našimi prioritami. Zda ho prolenušíme anebo využijeme k něčemu užitečnému. Je třeba hospodařit i s časem druhých, buďme dochvilní, ať se na nás nemusí čekat. Jistěže je třeba i odpočívat, ale neměli bychom odkládat práci, kterou máme udělat. A taky pokud si toho člověk vezme na sebe víc, než je schopen zvládnout, nepodaří se mu všechno udělat pořádně, nedotáhne vše do konce, nedá do toho vše, co by mohl. A někdy je třeba si i v klidu užít výsledků své práce. Starejme se dobře o své tělo, věnujme svůj čas sportu, dopřejme si dostatek spánku, nedělejme zbytečné starosti sobě ani druhým obavami o nás. Využijme svůj život naplno, ať pak nemusíme litovat, že jsme život neprožili správně, že jsme něco nestihli.

Posledním bodem skautského zákona je být **čistý v myšlení, slovech i skutcích**. Tedy být čistý uvnitř i navenek. Je to asi nejtěžší ze všech zákonů. Dalo by se říct, že tento zákon v sobě obsahuje všechny ostatní body zákona. Těžko si lze představit čistotu myšlení bez pravdivosti, věrnosti, pomoci, přátelství a bratrství, zdvořilosti a taktu, ochrany života i materiálních či duchovních hodnot, respektování autorit všeho druhu, radostného života, správného užívání vlastního i cizího majetku a času. Většinou se nám daří naplňovat tyto požadavky ve svých skutcích, většinou se dobře rozmyslíme, než něco uděláme. Horší je to ve slovech, tady už se častěji necháme unést, ať už v emocích nebo jen prostě něco proneseme tak rychle, že to ani nestihneme promyslet. Ale úplně nejtěžší je to uhlídat v našich myšlenkách. Ty proudí strašně rychle a jsou ovlivňovány mnoha vlivy. Ale je na nás, co na sebe necháme působit, jaké pořady budeme sledovat, co budeme poslouchat, číst, s kým se budeme stýkat, my jsme odpovědní za naše myšlenky. Je třeba špatné myšlenky zbytečně nevyvolávat, předcházet jim. Čistota v myšlení souvisí úzce s naším svědomím. Pokušení svádí svědomí umlčet. Ale naším cílem je své svědomí posilovat. Snažme se být čistí v myšlení, říkejme to, co si myslíme, a jednejme podle toho, co říkáme. A pak nesouvisí s čistotou i přiznání se ke špatnosti, k chybám, když už se stanou? Jen je třeba se z nich poučit a pokud možno je už neopakovat.

Skautský slib

A nyní bych se ještě chvíli chtěla zamyslet nad skautským slibem. *Slibuji na svou čest, jak dovedu nejlépe, sloužit nejvyšší Pravdě a Lásce věrně v každé době, plnit povinnosti vlastní a zachovávat zákony skautské, duši i tělem být připraven pomáhat vlasti i bližním. K tomu mi dopomáhej Bůh.* Jak rozumím tomu, co jsem slíbila, co si pod jednotlivými částmi skautského slibu představuji.

Slibuji na svou čest. Slib je velký závazek a já slíbila, že se budu snažit o jeho naplnění. Slíbila jsem to na svou čest. Hledat výmluvy, ústupky, proč nemůžu, něco z toho zvládnout, by nebylo čestné. A kdybych nebyla čestná, kdo by se mohl spolehnout na mé slovo. Je třeba dodržet své slovo anebo se aspoň pokusit dodržet své slovo. I přes to, že je to někdy obtížné.

Je třeba se o naplnění slibu snažit, **jak dovedu nejlépe**. To znamená, že do toho dám vše. Jistěže se může stát, že něco nevyjde, že se něco nepovede, ale je třeba to zkoušet znovu a znovu, zkoušet se zlepšovat, abych nestála na místě, ale abych dělala věci tak, jak nejlépe v té konkrétní situaci dovedu. Protože upřímně se snažit je tím nejlepším, co mohu udělat.

Slibuji, že budu **sloužit nejvyšší Pravdě a Lásce**. Konkrétně pro mě je nejvyšší Pravdou a Láskou Bůh. Službou je mé životní poslání, má cesta za Ním. A třebaže je ta cesta všelijak klikatá, skauting mi na ní pomáhá. Skrz skauting jsem v podstatě našla víru. A ač pak přišly různé pochyby a ani nyní není má víra tak živá, jak by mohla být, vím, že mi skauting, pokud jej aktivně žiji, pomáhá v naplňování hodnot nejvyššího Dobra, pomáhá mi nesejít z cesty za Ním. A služba je jistěže i o hledání, prohlubování duchovní (životní) cesty. Službou je i mé povolání lékaře. I zde se dají uplatnit skautské hodnoty a zlepšit tak přístup k pacientům, případně jim pomoci s jejich hledáním. Službou je práce v oddíle, jsem odpovědná za své svěřence, i je bych měla vést za nejvyšší Pravdou a Láskou. Služba je víceméně jakékoliv naše konání a je jen na nás komu budeme sloužit. Nevěřící skauti nevidí za slovy nejvyšší Pravda a Láska Boha, ale i oni slouží nejvyšší Pravdě a Lásce. Každý má nějaký smysl života, nějaké hodnoty, kterých si váží, pro které žije a důležité hodnoty nám přibližuje i skautský zákon. Měli bychom usilovat o to, aby naše hodnoty hledaly a následovaly nejvyšší Pravdu a Lásku, jak jen to je možné.

Rovněž jsem ve slibu slíbila, že se o jeho naplnění budu snažit **věrně v každé době**. To znamená po celý život. Je pravděpodobné, že se nesetkám vždy s pochopením. Najdou se lidé, kteří nebudou chápat můj život, nebudou s ním souhlasit. A mohou to být i blízcí lidé, rodina. Ale také se najdou lidé s podobným cílem, kteří mě podpoří, povzbudí. Je třeba si stát za svým přesvědčením i v těžkostech. Je třeba si za svým skautským slibem stát, i když již nebudu aktivní ve skautském společenství, neboť skautkou zůstanu navždy, a tudíž bych měla být napořád věrná i skautským ideálům.

Budu plnit povinnosti vlastní. Jaké jsou mé povinnosti? Moje práce, zadané úkoly, odpovědnost vůči lidem kolem mě, přátelům, rodině. Je třeba, abych plnila svěřené úkoly poctivě, abych svou práci neodbývala, abych práci zbytečně neodkládala a nedělala ji pak na poslední chvíli, kdy už ji nemohu udělat tak dobře, jako kdybych na ni měla více času. Je třeba být odpovědný vůči lidem kolem mě. Abych tady byla pro ostatní tehdy, kdy mě potřebují, abych vždy splnila to, co jsem jim slíbila.

Budu **zachovávat zákony skautské**. O jednotlivých zákonech jsem se už hodně rozepsala výše. Jejich naplňování mi může pomoci dostat skautským ideálům. Jen je třeba se o to pokoušet v každodenním životě. Nevzdávejme se, když se nám to nedaří, ale stále se snažme zlepšovat.

Duší i tělem být připraven pomáhat vlasti i bližním. Být připraven. To znamená být připraven kdykoliv. Nejen pokud se mi chce, ale kdykoliv je to potřeba. Být připraven pomáhat vlasti i bližním. Všem, co mou pomoc mohou potřebovat. Být připraven tělem i duší. Být schopen nabídnou svou pomoc, svou sílu, ale také své zkušenosti, své morální hodnoty, své duchovní poznání.

K tomu všemu mi dopomáhej Bůh. Nebo bez Něj je vše těžší. A plno věcí bychom ani nezvládli.

Skautské principy

A skautské principy? Skauting je založen na třech základních principech:

1. Povinnost k Bohu
2. Povinnost k ostatním
3. Povinnost k sobě

Povinnost k Bohu. Ve skautském slibu slibujeme, že budeme sloužit nejvyšší Pravdě a Lásce. Věřící skauti vidí za nejvyšší Pravdou a Láskou Boha, pro nevěřící je to služba nejvyššímu dobru. A je už na nás, našem hledání, jaká je naše služba Bohu, jak blízký máme spolu vztah. Stejně tak je na našem svědomí, co považujeme za nejvyšší dobro. Ale neměli bychom se spokojit jen tak s něčím, slibujeme přece, že chceme sloužit „nejvyšší“ Pravdě a Lásce, tudíž chceme být v tomto nejlepší, a tudíž se musíme neustále zlepšovat.

Povinnost k ostatním. Sem patří odpovědnost vůči druhým lidem, vůči životu obecně. Je třeba být druhým prospěšný, sloužit společnosti, být nasaditelný pro dobrou věc. Je třeba být ostatním, zvláště svěřeným dětem dobrým příkladem. A také je třeba druhé respektovat, vážit si jich.

Povinnost k sobě. Odpovědnost za rozvoj sama sebe, za rozvoj svých znalostí, dovedností, duchovního života. Rovněž sem patří odpovědnost za přijetí sebe samého, své jedinečnosti, svých darů a využití těchto darů v životě.

Zkušenosti ze života

A toto vše – zákon, slib, principy – je toho celkem dost a určitě jsem nezvládla popsat vše – je skautská idea a je mým úkolem snažit se o její naplňování v životě. Je to velký úkol, v podstatě opravdu na celý život. Ale nešlo by slíbit, že se o toto budu snažit, pokud bych nesouhlasila s myšlenkami, hodnotami skautingu a nechtěla podle nich každý den žít. Není to lehké, každý dělá chyby, nikdo není dokonalý, ale každý se může upřímně snažit, dát do toho všechnu svou energii, sílu, a když se něco nepovede, může to zkoušet znovu, prostě stačí jen chtít se změnit k lepšímu. Je to boj s vlastními pocity, s vlastními slabostmi, těžký boj, ale o to je krásnější, když se nám v něm daří dělat pokroky.

Kdy slibovat skautský slib?

V našem oddíle je zvykem slibovat v pozdějším věku, já slibovala až v 17 letech a jsem za to ráda, myslím, že jsem tak lépe chápala, co vše slibuji a že je to napořád. Jednou jsem se bavila s jedním skautem, který sliboval ve 12 letech a ten mi řekl, že i když věděl, co slibuje, a že to slibuje na celý život, tak si neuměl představit, co to obnáší a daleko radši by sliboval později. Na druhou stranu člověk skautský slib vnímá v každém věku trochu jinak. Co je pro něj těžké v 17 letech, nemusí pro něj být těžké v 27 letech, a co nezvládá v 27 letech, může zvládat o 10 let později. A tak asi není nejdůležitější, v kolika letech člověk skautský slib skládá, ale jak jej „aktualizuje“, jak podle něj žije. V jednom oddíle jsem se setkala s myšlenkou obnovy skautských slibů, a to není vůbec špatný nápad.

Moje vlastní cesta od slibu k dnešku

Když jsem složila skautský slib, byla jsem plná nadšení do dění v oddíle. Vedla jsem družinku, absolvovala čekatelské a vůdcovské zkoušky a následně se dostala do vedení oddílu. Žila jsem skautem, chtěla jsem plno věcí změnit, realizovat. A v tom jsem tehdy hlavně viděla naplnění svého skautského slibu. Jak čas postupoval, odešla jsem na vysokou školu do jiného města, domů jezdila jen na víkendy, a to ani ne každý týden. Družinku už jsem takto na dálku vést nemohla, ale pomáhala jsem s vedením oddílu, zprvu jako

zástupkyně vůdkyně a později jako vůdkyně oddílu. Organizovala jsem tábory, víkendové akce, pomáhala s hospodařením oddílu. Po škole jsem se sice vrátila zpátky domů, ale nastoupila jsem do práce. Najednou bylo méně času na vše a musela jsem hodně zvažovat, čemu a komu svůj čas věnuji. Skautem žiji stále, ale i na něj je méně času. A taky méně energie, často už dochází nápady, neboť za těch x let ve skautu už jsem s dětmi dělala snad vše. Ale jsou tady jiní, mladší, nadšení. A tak jsem se postupně dostala do pozice, kdy je třeba předávat své zkušenosti někomu dalšímu a nechat ty mladší realizovat jejich plány. Já bych jim měla být příkladem, pomocníkem, který jim poradí a motivuje je do další práce. A jak to bude dál? Budu nadále aktivní v oddíle nebo oddíl předám někomu dalšímu? Budu pomáhat pravidelně nebo jen příležitostně? Budu mít vlastní rodinu a ke skautským ideálům povedu své děti? No uvidíme, ať už to bude jakkoliv. Skautkou ale zůstanu, i když nebudu aktivní v oddíle. A skautské zásady mi mohou pomoci na cestě za Nejvyšší Pravdou a Láskou, ať už v práci, v rodině, či kdekoliv jinde.

Jistěže se dá žít dobrý život i bez skautského slibu. Pokud je člověk věřící, tak žije, měl by žít, podle Desatera, a i nevěřící lidé mají své hodnoty, podle kterých žijí. A nedá se říct, že je to horší, že by byli o něco méně dobří než skauti. Ale skauting nám může na naší životní cestě pomoci. Může nám přiblížit hodnoty, které mají smysl. Skautské zásady nám mohou být bližší, srozumitelnější a skautské společenství nás může podpořit v jejich naplňování. A hlavně je třeba pracovat i na svém svědomí. Neboť i ono se otupí, pokud jej člověk nebuduje a „neaktualizuje“. A skautské zásady mi v tomto mohou pomoci. Jen je třeba na sobě pracovat

Být příkladem

Chtěla bych to, co jsem poznala za správné, předávat dál. Abych ale mohla něco předávat ostatním, musím v tom mít sama jasno, být zodpovědná za své názory, činy. A tak je třeba sama sebe po celý život rozvíjet, pomalu, ale jistě naplňovat svůj smysl života. A pak se může stát, že hodnoty, kterými žiji, mohou oslovit lidi kolem mě a třeba o tom ani nemusím vědět. Můžu být příkladem. A to je velký důvod, proč vytrvat. A snažit se být lepší, věrnější, jít přímou cestou za nejvyšší Pravdou a Láskou, neustoupit, překonat všechny překážky. Být připraven na těžkosti a nevzdat se za žádných okolností.

Doprovázení druhých ke slibu

Jak jsem již dříve zmínila, připravovala jsem letošní skautky na sliby a nyní bych se chtěla o tuto zkušenost podělit, trochu se rozepsat o různých poznatcích z přípravy. Jednalo se o družinku čtyř čtrnáctiletých holek, které jsem jako vedoucí oddílu znala, ale nikdy jako družinku nevedla. Jejich rádkyně se letos připravovala na maturitu a přijímací zkoušky na vysokou školu, a tak potřebovala pomoci s vedením družiny. A toho jsem se ujala já se svou zástupkyní. Družinka se již dříve v programu skautskými sliby zabývala, ale nyní bylo třeba „probranou látku“ zopakovat a utužit se v ní. Navíc holky trochu ztrácely nadšení do skautského programu, plno věcí je nebavilo. Motivací se naskytl družinka Benjamínků, kterou dostaly na starost. Mohly se tak samy realizovat v tvorbě programu, učit se odpovědnosti za druhé, prohlubovat si získané dovednosti v praxi. A my jsme jim formou přípravy pomáhaly jak s přípravou na sliby, tak předávaly zkušenosti s vedením družiny. Prakticky to znamenalo rozdělit čas mezi přípravu na sliby a vedení družinky Benjamínků. Benjamínci se scházeli co čtrnáct dnů a ve zbývajících týdnech probíhala příprava. Schůzky jsme většinou zahajovaly krátkým shrnutím, dotvořením programu pro Benjamínky. Následovalo rozebrání jednoho bodu zákona, části slibu. A nakonec na rozptýlení probrání

nějaké praktické dovednosti, rozšíření skautských znalostí (např. základy hospodaření, rozšířená zdravotní péče). Vráťím se k hlavní náplni našich příprav – zamyšlení se nad skautskou ideou. Než jsme jednotlivé pojmy rozebíraly se skautkami, zamýšlely jsme se nad nimi samy. Pomocí a inspirací nám byl *Rytmus roverského roku* od J. Pfeiffera, *Dopisy rádci* od R. E. Philippse, *Základy duchovní výchovy ve skautingu* a *Skautský slib, jeho význam a metodika bezprostřední přípravy* od J. Pečeného. Následně jsme jednotlivé pojmy rozebíraly společně se skautkami na schůzce. Často jsme začínaly přečtením vybraného úryvku, který jsme si pak podrobně rozebraly. Také jsme se ptaly skautek na jejich zkušenosti, poznatky s plněním konkrétního zákona. A řekly jim vlastní pohled, jak se to daří/nedaří nám. Přidaly nějaké konkrétní příklady. Hlavní myšlenky jsme se pak pokusily sepsat.

Co bylo na přípravě nejtěžší?

Na přípravě bylo náročné časové omezení. Na jednotlivé části schůzky nebylo moc prostoru a bylo třeba si hlídat čas, aby se vše stihlo. A když se člověk zamýšlí nad hloubkou skautského slibu, není dobré být limitován časem. Další obtíží přípravy bylo množství informací. Někdy jsem měla pocit, že skautky zahrnují takovým množstvím poznatků, že je nemohou ani vstřebat, ale chtěla jsem jim říct „vše“, různé pohledy na věc, ať mají širší přehled, ať se v tom mohou najít samy, ať si najdou to, co je pro ně nyní aktuální a blízké. A pak byl problémem vzájemný dialog. Mnohdy to byl takový dlouhý monolog, my jsme povídaly, co jsme měly připravené a když přišel čas na sdělení si vlastních dojmů, zkušeností, tak bylo ticho anebo jsme zase mluvily jen my. Jistěže se to lišilo i tématem, jsou témata srozumitelnější a holkám bližší, kdy se do diskuze zapojovaly snáze. Svou roli sehrála i únava, náročnost přípravy, množství informací, ve kterých se člověk mohl lehce ztratit a pak ani nevědět, jaká je otázka. A co se týká obtížnosti témat? Z plnění skautského zákona je pro skautky nejnáročnější desátý bod zákona – být čistý v myšlení, slovech i skutcích, na druhém místě pak první – být pravdomluvný. Na pochopení pak co vše může být schováno pod pojmy: být zdvořilý, veselý myslí, hospodárný, taktéž různé pohledy na pravdu, že být pravdivý není jen nelhat. Ze slibu jsme si snažily objasnit pojem být čestný. A nejtěžší je sloužit nejvyšší Pravdě a Lásce věrně v každé době. Ale ani to zachovávání skautských zákonů a plnění vlastních povinností není lehké.

A co mělo na přípravě největší úspěch?

Možná to nesouvisí úplně s přípravou na sliby, ale s největším nadšením bylo přijato svěření družinky Benjamínků. Což pak bylo velkou motivací pro dobrou přípravu na sliby, pro další skautskou činnost, přípravu na tábor. Rovněž příprava schůzek s benjamínky přinášela praktické možnosti vyzkoušení si skautské nasazenosti v praxi. Ze zamyšlení se nad skautskými hodnotami byla nejpřínosnější diskuze s konkrétními příklady. A praktické bylo sepsání poznatků na závěr.

Závěr přípravy

Celoroční přípravu jsme zakončily zkouškami před skautskými sliby. Součástí zkoušek byl test na dovednosti, znalosti, které se skautky během roku naučily. Po opravě testu pak dozkoušení prakticky. A největší částí zkoušky bylo povídání si o tom, proč chce dotyčná slibovat, co to pro ni znamená nyní a co si myslí, že to bude obnášet v budoucnu. A pak měly holky za úkol rozebrat vybraný zákon, principy, slib. Holky měly ze zkoušek velký strach, bylo na nich vidět, že být skautkou pro ně hodně znamená. Asi se bály i nás zkoušejících, ale

to nechápu proč, neboť jsme normálně hodně hodné. Ale nakonec vše dobře dopadlo a ze zkoušek jsem měla dobrý pocit. Holky mě mile překvapily svými názory, odhodláním, nadšením a jsem ráda, že se vydaly na skautskou cestu.

A co tato příprava přinesla mě?

Jak už jsem úvodem zmínila, byla to taková obnova skautského slibu pro mě. Motivovalo mě to k častějším aktualizacím svého života, životního stylu, zamyšlením se nad životními hodnotami, nad tím, pro co žiji. Uvidíme, jak to půjde. A taky mě to přimělo se konečně přihlásit na lesní školu, kterou vnímám jako možnost rozšířit si své obzory, načerpat inspiraci, energii jako skautkou tak duchovní. A co je pro mě nyní těžké? Sloužit nejvyšší Pravdě a Lásce věrně v každé době, budovat svůj vztah s Bohem, nepochybovat a sloužit nejvyššímu Dobru, prohlubovat svůj duchovní život a stát si za poznanými hodnotami před všemi za všech okolností. Být stále připraven. A ze zákona se shodnu se svými skautkami, že je pro nejtěžší být čistý v myšlení, slovech i skutcích, být pravdivá sama k sobě, k svému životu a taky být hospodárná se svým časem a se svým životem vůbec, ať se dobře rozhodnu, jak s časem, který je mi svěřen, naložím, co je mé životní poslání. A pak být veselé mysli, i když se nedaří, i když jsem unavená, i když plno věcí není podle mých představ. Nepochybat špatné náladě, ale radovat se ze života, i z úplných maličkostí.

Když jsem se letos ptala budoucích skautek, proč chtějí být skautky, co to pro ně znamená, říkaly, že je to výzva, že je oslovují skautské hodnoty, že se tak chtějí zdokonalovat a posouvat dále. A toto je pro ně cesta. A s tím souhlasím. Pro mě je to taky cesta....

Obsah

Úvod	2
Reflexe ideových základů skautingu	2
Skautský zákon.....	2
Skautský slib	5
Skautské principy	7
Zkušenosti ze života	7
Kdy slibovat skautský slib?.....	7
Moje vlastní cesta od slibu k dnešku	7
Být příkladem.....	8
Doprovázení druhých ke slibu	8
Co bylo na přípravě nejtěžší?	9
A co mělo na přípravě největší úspěch?.....	9
Závěr přípravy	9
A co tato příprava přinesla mě?	10